

Utlåtande 2006:23 RI (Dnr 219-3787/2002)

Möjlighet för borgarråd att själv välja hur lönen skall fördelas inom ramen för partiets resurser

Motion av Ann-Margarethe Livh m.fl. (v) (2002:63)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2002:63) av Ann-Margarethe Livh m.fl. (v) avslås med vad
som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Motionen

I motionen föreslår Ann-Margarethe Livh m.fl. (v) att kommunfullmäktige beslutar att det skall var möjligt för borgarråd att välja att använda del av sin lön för arvoderingar, sekreterare eller annat inom ramen för partiets resurser - *bilaga*. Motionärerna menar att det för vänsterpartiet är en viktig princip att kunna dela på höga arvoden inom partiet.

Remiss

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret för yttrande. Stadsledningskontoret framhåller att motionärernas förslag inte är förenligt med gällande lagstiftning.

Mina synpunkter

Stockholms stad har redan tidigare utrett frågan huruvida ett borgarråd kan avstå från ett redan beslutat arvode. Slutsatsen var att ett sådant avstående inte var möjligt. Även rättsfall visar att en sådan ordning inte är möjlig. Det finns självfallet inte något som hindrar att borgarråden har olika tjänstgöringsgrad och därmed olika löner.

Av motionen framgår inget motiv till varför det bör finnas en möjlighet att fördela borgarrådens lön enligt partiernas egna önskemål. Motionärerna lyfter dock fram, i och med sitt förslag, en intressant demokratisk frågeställning. Förslaget, som jag uppfattar det, vilar på en demokratisyn som innebär en lika fördelning av resurser oavsett vilket ansvar eller ämbete en person innehar.

Borgarråden är valda av partierna för uppdraget att ytterst företräda medborgarna. Att vara borgarråd är ett av de främsta uppdragen en förtroendevald politiker kan ha i Stockholms stad. Med det följer också ett långtgående ansvar och en arbetsbörda som måste värderas utifrån vissa principer. Detta ansvar får inte föringas genom att urholka det arvode som är fastställt.

För mig är det en självklarhet att stockholmarna måste ha den fulla rätten att kunna utkräva ett faktiskt ansvar gentemot deras företrädare, dvs. borgarråden och partierna. Om borgarrådens arvoden skulle urholkas på det sätt motionärerna föreslår finns risken att borgarråden – med rätta – kan hänvisa till att kompensationen inte är tillräcklig för det ansvar som åvilar dem. Detta kan få till följd att det arbete som läggs ned inte uppfyller de krav som medborgarna har rätt att ställa gentemot de yttersta företrädarna. Motionärernas förslag skulle således innebära att det demokratiska systemet urholkas bakvägen. Detta är inte förenligt med den demokratisyn jag företräder.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. borgarrådens löner fr o m nästa mandatperiod skall utgöra 60 % av statsrådets löner
2. motionerna 2002:39 och 2002:63 anses härmed besvarade samt
3. därutöver anföra följande.

Om det inte finns några lagliga möjligheter för partierna att själva bestämma över, hur borgarrådens löner används, så förordar vi för enkelhetens skull att principen att knyta

lönerna till statsrådets löner kvarstår, men att procentsatsen fr.o.m. nästa mandatperiod sänks från 80 % till 60 %.

Trots att arbetsbördan för de flesta borgarråden bevisligen är tung och ansvaret stort, så anser vi att de nuvarande lönerna är alldeles för höga och föreslår därför en sänkning till något rimligare nivå. Även efter denna sänkning tillhör våra borgarråd fortfarande höginkomsttagares krets.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2002:63) av Ann-Margarethe Livh m.fl. (v) avslås med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 11 januari 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Christopher Ödmann* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att som svar på motionen anföra följande.

Motionen föreslår att borgarrådets arvoden skulle kunna fördelas på samma sätt som resurserna till politiskt arvoderade politiker och politiska sekreterare. Detta borde vara en självklarhet. Detta anses dock inte idag möjligt enligt lag.

Lönerna för Stockholms borgarråd bestäms idag utifrån lönesättningen för statsråd. Detta har bidragit till en kraftig höjning av arvodena de senaste åren. Från 1994 till 2005 har borgarrådets löner ökat från 44 000 kr till 74 400 kr. För de som tjänstgjort mer än en mandatperiod har arvodet under samma tid ökat från 49 500 kr till 83 700 kr. Det är få anställda i Stockholms stad som under samma tid fått över 30 000 kr i löneökningar.

Fullmäktige skulle som ett alternativ besluta att successivt sänka procentsatsen på den koppling som borgarrådsarvoderingarna har till stadsrådets arvoderingsnivåer men då måste det gälla alla stadens borgarråd som kollektiv. På så sätt kan fullmäktige inom nuvarande lagstiftning minska eller frysa borgarrådets löner när man finner att borgarrådets arvoderingar ökar i alltför hög takt jämfört med övriga i anställda i staden.

Vi anser att borgarrådens lönenivåer har blivit alldeles för höga och skulle vilja se ett annat system som bygger på att koppla borgarrådens löner till stadens anställda så att borgarrådens löner motsvarar max dubbelt det som den lägsta medellönen ligger på. I ett första steg anser vi att borgarrådens arvoden minskas till 3 gånger den lägsta medellönen.

ÄRENDET

I en motion (2002:63) av Ann-Margarethe Livh m.fl. (v) föreslås att fullmäktige beslutar att det skall vara möjligt för borgarråd att välja att använda del av sin lön för arvoderingar, sekreterare eller annat inom ramen för partiets resurser - *bilaga*.

REMISS

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret för synpunkter.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 24 mars 2003 är av i huvudsak följande lydelse.

Gällande lagstiftning och dess förarbeten

Enligt 3 kap 9 § KL skall fullmäktige själv besluta om grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda.

Ersättning och arvode till förtroendevalda och borgarråd regleras i 4 kap 12-15 § och 4 kap 27 § kommunallagen (KL). Man skiljer på ersättning respektive arvode. Borgarråds lön är i detta sammanhang att anse som arvode.

För politiska sekreterare gäller enligt 2 kap. 10 § KL, att kostnaderna för dessa skall beaktas när partistödet bestäms. Partierna har alltså idag i praktiken möjlighet att själva påverka fördelningen mellan partistöd och lön till politiska sekreterare. Motsvarande tillämpas beträffande kanslipersonal. Någon liknande reglering i lag finns inte när det gäller arvode till förtroendevalda. Beträffande dessa gäller enligt lagtexten 4 kap. 15 § KL, principen att lika uppdrag skall arvoderas lika. Undantag har gjorts i lagstiftningen beträffande förtroendevalda som fullgör uppdragen på heltid eller betydande del av heltid. I praxis anses mer än 40 procent av heltid som betydande del av heltid – allt nedan angivet som heltidsarvoderat.

Av lagtexten följer att arvode till en icke heltidsarvoderad förtroendevald inte får differentieras för lika uppdrag.

För heltidsarvoderade förtroendevalda öppnar lagen däremot en möjlighet att differentiera arvodet. Av förarbetena till lagen (Prop. 1990/91:117 sid. 170) framgår att syftet med denna skrivning är att fullmäktige kan ta hänsyn till hur länge en förtroendevald har haft ett heltidsuppdrag eller ett omfattande deltidsuppdrag. Av tidigare lagförarbeten som fortfarande får anses tillämpliga (SOU 1974:99 sid. 245 och SOU 1982:5 sid. 157) följer att arvode endast för differentieras på objektiva grunder.

Rättsfall

I ett avgörande från regeringsrätten RÅ 1973 ref. 73 ansåg regeringsrätten att bifall till förtroendemannens begäran om att bli befriad från fastställt arvode skulle stå i strid med de grunder på vilka kommunallagens arvodesbestämmelser vilar, nämligen lika belopp för samma uppdrag och att hänsyn inte får tas till förtroendemannens skiftande personliga förhållanden vid arvoderingar, och att fullmäktige därför inte kunde ge bifall till ett sådant yrkande.

Till skillnad från det förslag som nu utreds avser rättsfallet ovan ett avstående från ett redan fastställt arvode samt, såvitt har kunnat utläsas, arvode till en icke heltidsarvoderad förtroendeman.

Stadsledningskontorets synpunkter

Juridiska avdelningen har tidigare utrett frågan huruvida ett borgarråd kan avstå från ett redan beslutat arvode (rotel 1, dnr 630/96). Avdelningen ansåg där att ett sådant avstående inte var möjligt. Där noterades att det i lagmotiven angavs (prop. 1990/91:117 sid. 168) att fullmäktige ”har stor frihet att bestämma om vilket system för ersättning som skall tillämpas”. Någon närmare analys av hur ett sådant beslut skulle kunna utformas var då inte aktuellt och gjordes därför inte.

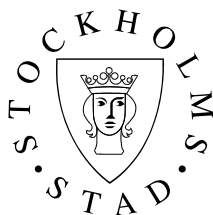
Den fråga som nu är aktuell och som har utretts närmare är i vilken utsträckning fullmäktige kan fatta beslut att inför framtiden beakta den enskildes eget önskemål avseende arvodesfrågan.

Som framgår ovan har det i förarbetena angetts att syftet med att kunna differentiera arvodet för förtroendevalda som fullgör uppdraget på heltid har varit att fullmäktige skall kunna ta hänsyn till hur länge som den förtroendevalde innehaft uppdraget. De principer som fastslagits i rättsfallet RÅ 1973 ref. 73, att hänsyn inte får tas till de förtroendevaldas skiftande personliga förhållanden, måste anses vara vägledande även för en heltidsarvoderad förtroendevald.

Det motiv för att sänka arvodet som anges i motionen, att det är en viktig princip inom partiet att dela på höga arvoden, är förmodligen att betrakta som ett sådant personligt förhållande som omfattas av rättsfallet ovan.

Denna slutsats torde gälla oavsett vilket ersättningssystem som fullmäktige väljer att tillämpa. Givetvis finns inte något som hindrar att borgarråden har olika tjänstgöringsgrad och därmed olika löner.

Att destinera lönen/del av lönen till någon/något förutsätter mot bakgrund av ovanstående att lönen först har mottagits. Det blir då att jämställa med gåva till partiet och medför skattekonsekvenser.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:63

2002:63

Motion av Ann-Margarethe Livh m.fl. (v) om möjlighet för borgarråd att själv välja hur lönen ska fördelas inom ramen för partiets resurser

Idag har partierna möjlighet att inom ramen för tilldelade resurser själv välja fördelning mellan politiska sekreterare, arvoderade förtroendevalda och kanslipersonal.

Vi önskar att denna möjlighet utsträcks till att gälla även borgarråds lön. Det bör vara möjligt även för ett borgarråd att välja att låta en del av lönen användas för andra arvoderingar, sekreterare eller annat inom ramen för partiets resurser.

För vänsterpartiet är det en viktig princip att man ska kunna dela på höga arvoden inom partiet.

Det krävs enligt juridiska avdelningen ett beslut av fullmäktige för att tillåta denna möjlighet, varför vi hemställer

att fullmäktige beslutar att det ska vara möjligt för borgarråd att välja att använda del av sin lön för arvoderingar, sekreterare eller annat inom ramen för partiets resurser.

Stockholm den 16 december 2002

Ann-Margarethe Livh

Margareta Olofsson

Ann Mari Engel

Claes-Göran Jacobson

Annika Stude

Hanna Zetterberg

Inger Stark

Maria Hannäs

Ann-Marie Strömberg

Torsten Sandgren

Mujde Rashid